

vpliva nasprotno surovo, zaničevalno govorjenje starišev v pričo otrok, slabo, jako slabo na mladino. Če stariši ne spoštujejo učitelja, ga tudi otrok ne bode ter bode nerad hodil v šolo in se še celó potepal. Kaj pa je potepuh, se lahko vidi. Užé iz tega vzroka naj učitelj pazi, da si po nepotrebnem zaradi naznanjevanj šolskih zamud ne nakoplje sovraštva ljudstva in otrok in da ne gojí potepuhov, ampak poštene in zveste državljane.

V takih slučajih pa, kjer učitelj vidi, da stariši iz gole nemarnosti svojih otrok v šolo ne pošiljajo, naj se pa le strogo ravna, zlasti, če lepa beseda nič ne izdá in če še druge proti šoli hujskajo. Zadnjim naj bi se, po mojej misli, odmerila najostrejša kazen.

Morda pa mi bode kedo mojih častitih g. g. tovarišev oporekal, da preveč zahtevam; češ, kedo bode prijazen z vsakim človekom, celó pa še z neolikanim; kedo bode učne ure prestavljal in šest ur skoraj zaporedoma v šoli poučeval i. t. d. Res je, da ni lahko, da bi bil človek vedno in z vsakim tudi z neolikanim prijazen ali še celó s takim, kateri gospodskeje sukni malo, ali prav nič ne zaupa, — kateri ima, rekel bi, užé prirojeno srd do vsega, kar je gospodskega. Ali ravno s takimi ljudmi bodimo prijazni, kolikor mogoče, kajti s tem vlivamo jim olje v njihovo pusto in trdo srce, jim ga mečimo in blažimo. Nikdar pa jih ne zaničujmo. Naš národ ne bi bil nikdar gospódi toliko sovražen, ko bi ga nekateri gospodskega stanú ne zaničevali.

Tedaj bodimo prijazni z vsakim; s tem si pridobivamo prijateljev šoli. Bodimo pri naznanjevanji šolskih zamud prizanesljivi in usmiljeni, kolikor mogoče, in če je treba učne ure prestaviti in s tem hojo v šolo zboljšati, storimo to radi. To bode pospeševalo napredek v šoli ter omiko mladine in omiko vsega milega národa.

## Svitoslav i Danica.

\*

### Kratka molitvica.

Gospod Bog! obvari	Dom nam zléga brani,
Sétvice košate;	Hud'ga ognja sténe;
K žetvi obilni stvari	Dolge véke ohrani
Njim klasičke zlate.	Vérne vse Slovence!

\* \* \*

Vsa naša Knjiga Slovénška šteje v svoji zgodovini štiri vélike dobe. Prva zvirá od veka IX. — Ciril, Metod, Klemen — do XVI. Druga — Truber, Dalmatin, Bohorič — do XIX. Tretja — Vodnik, Kopitar, Ravnikar — do l. 1848. Četrta — Miklošič, Bleiweis, Jeran in drugi — teče do obroka sedanjega.

V IX. stoletju se je Knjiga Slovenska vzbudila ob prevratu carigrajsko-rimskem, v XVI. ob nemškem, v XIX. ob francoskem, l. 1848 ob vsesvetovnem, torej tudi slovanskem.

Da je v sedanjem veku napredovati jela Knjiga Novoslovenska, provzročil je Vodnik s svojo Ilirijo, Metelko na stolici slovénški, pripomogla je Čbelica, pospešile so Novice; povod temu dali so tudi mladi rodoljubi, kateri so iz Hrvaške prihajali nazaj na višja učilišča, v šole modroznanske in bogoslovne, polni duha slovanskega, ter so ž njim navdihovali potem rojake svoje — Slovence. Tako so l. 1841 v Ljubljani, l. 1844 v Gradcu itd. bogoslovci vstanovili si slovansko knjigarno, jeli so marljivo se učiti slovanskih jezikov, in zapored so se prikazovali v našem slovstvu, na pr. po Novicah, dobri slovanski pisatelji p. L. Pintar, A. Žakelj Ledianski, L. Jeran itd.

Kolike pomembe v našem slovstvu je Miklošič, povedal sem v lanskem Jezičniku staroslovenskem; o Bleiweisu sem pisal l. 1882 v XX. tečaju; letošnji naj pa kaže, kako je sedanjo dobo v Knjigi Slovenski povzročeval, pospeševal ali opoviral — **Luka Jeran.**

\*

Rodil se je Jeran Luka 16. okt. 1818 v Javorjah (Affriach) na Gorenjskem, v prvih šolah učil se v Škofji Loki, kjer mu je šolski vodja bil J. Volc. Ker zaradi starosti po tedanji postavi ni mogel v gimnazijo Ljubljansko, podá se v Karlovec, kjer od l. 1834 do 1839 dovrši prvih pet latinskih šol. Tu se poleg ilirskega pridno uči jezika madjarskega; ravnatelj mu je bil P. Jos. Em. Podvinský. L. 1840 pride v Ljubljano v šesto šolo latinsko (rhetoriko) pod Martinaka, l. 1841 in 1842 na licej v modroslovje, pod Kersnika, in tedaj se prav marljivo poprime slovenščine in laščine, in že družnik bogoslovne knjižnice slovanske skrbno prebira razun domačih knjige hrvaške i srbske, češke in sploh slovanske na pr. Stanko Vraza, Vukotinovića, Kolo, Danico, Novine, Zoro, Gundulića, Kačića, Pesni i Poslovice srpske, Jordan's Slav. Jahrbücher, Šafařkove Starožitnosti itd. itd. Učitelj v slovenščini mu je bil profesor Metelko, do katerega je vedno imel posebno spoštovanje. Zlagal je takrat prve pesmice ter mu jih v Metelčici donašal v slovenskih nalogah. Nekatere so bile pozneje tiskane na pr.: *Hesperidski vert na Krajskim* (Narodna bajka), *Vnebohod*; — *Rožici*, *Posvetni hudič* (Narodna pripoved), *Vrednost domoljubja*, *Našimu solncu* (Po Zori dalmatinski). Predzadnja njena kitica se glasi: „Solnce žarko, solnčice prekrasno, — Z domorodno lučjo sveti jasno, — Zapuščen osveti hram domači, — Ki ga nam še ptuja senca mrači, — Ti vžgi perve sveče naše slave, — De zbudé se naš'ga roda glave!“ — L. 1843 vstopi v bogoslovno semenišče, kjer se vzlasti iskreno loti jutrovskih jezikov: hebrejskega, sirskega, kaldejskega; arabskega zvrši vse štiri tečaje. — „Svojih verstnikov si vedno bil dika“, pojó mu „Daničarji“ l. 1882, in res, bil je to po vseh šolah, latinskih in bogoslovnih, kajti le dva- ali trikrat poniknil je do reda *lacc* (lobenswert), sicer pa mu v vseh svedočbah vedno slove *lem* (vorzüglich)!

L. 1845 posvečen za mašnika je obhajal novo mašo v Poljanah, kedar sta mu še živa bila oče in mati; pričujoč je bil takrat tudi dr. Janez Bleiweis s svojo gospó. L. 1846 ostane še v semenišču, l. 1847 nekaj časa v Poljanah, meseca aprila dojde za kapelana v Horjul, l. 1851 meseca maja k sv. Petru v Ljubljano, l. 1853 se podá za misijonarja v Afriko, nevarno zbolí, pride nazaj za duhovnega pomočnika l. 1854 v Trnovo, poda se drugič v Afriko, a vrne tudi drugič zaradi bolezni v Trnovo, kjer služi potem za kapelana ter vreduje „Zgodnjo Danico“ do l. 1869. Tedaj postane papežev kamornik i monsignor, ter pride z Danico svojo osebenkvat v duhovščnico stolne cerkve, pomaga vedno v duhovnem pastirstvu, l. 1882 postane kanonik, l. 1888 dne 16. okt. je praznoval sedemdesetletnico svojega življenja, čvrst duhom i telom, vendar skromno takó, da še čestitke, katero so mu poklonili „Daničarji“, ni priobčil v svoji Danici, kar torej hočem storiti jaz poznej, ako Bog dá srečo. — Po sreči le sem tudi jaz v roke dobil nekaj njegovih stvari, in izmed mnogo družih čestitek naj tukaj priobčim le jedno, katera dovtipna sicer, a istinita, bode znancem vsem na radost, ter slove:

XXXXXXXX!

Septuaginta annos — corpo di baccho!  
 Mi amicissime habes in sacco,  
 Abraham, Isaak et Jacob vidisti,  
 Luce lucenti mundo luxisti,